

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică“ se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina“, „Ardeleana“, „Auraria“, „Beregsana“, „Berzovia“, „Bihoreana“, „Bistrițana“, „Bocșana“, „Brădetul“, „Cassa de păstrare“
Miercurea, „Cassa de păstrare“ Seliște, „Chioreana“, „Cordiana“, „Corvineana“, „Crișana“, „Detunata“, „Doina“, „Economul“,
„Făgețana“, „Fortuna“, „Furnica“, „Grănițerul“, „Hașegana“, „Hondoleana“, „Hunedoara“, „Iulia“, „Lipovana“, „Lugoșana“, „Lucea-
fêrul“, „Mercur“, „Mielul“, „Munteana“, „Mureșana“, „Mureșanul“, „Nădlăcana“, „Nera“, „Olteana“, „Oraviceana“, „Patria“, „Plugarul“,
„Poporul“, „Racoțana“, „Sătmăreana“, „Sebeșana“, „Selăgeana“, „Sentinela“, „Silvania“, „Someșana“, „Steaua“, „Timișana“, „Ulpiana“,
„Victoria“, „Vlădeasa“ și „Zlătneana“.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 16—, pe 1/2 an K 8—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul IV.

Sibiu, 25 Octobrie 1902.

Nr. 43.

Dreptul de substituie al membrilor din direcțiune.

De curând forurile noastre judecătorești au avut ocaziune a se pronunța asupra unei importante chestiuni a dreptului nostru acționar. Anume: dacă statutele societății pe acțiuni pot enunța, că membrii direcțiunii împedeți a participa la ședințele direcțiunii, se pot substitui prin alți membri, resp. își pot exercia dreptul de vot prin alții ori nu. Răspunsul dat a fost *negativ*. Eată după „Magyar Pénzügy“ casul, care a provocat aceasta deciziune:

Un institut de bani din capitală și-a modificat în ultima sa adunare generală totodată și statutele; în special s'a statorit în § 24 al statutelor următoarele:

Membrii direcțiunii împedeți a participa în persoană la ședințele direcțiunii pot fi reprezentați prin alți conmembri. Plenipotența este a se prezenta preșidentului direcțiunii, și mandatarul poate vota atât în numele său propriu, cât și în numele mandantului, însă cu restricțiunea, că pe lângă votul său propriu, nici un plenipotențiat nu poate avea mai multe decât încă un vot. Iar în § 26 al statutelor s'au luat următoarele: Dacă vreunul dintre membrii prezenți are plenipotență dela un membru absent, împrejurarea aceasta este a se constata la protocol.

Înregistrarea acestor modificări ale statutelor, tribunalul comercial și cambial din Budapesta a refuzat-o prin deciziunea sa Nr. 28,672/902, cu următoarea motivare:

Înregistrarea statutelor modificate se refuză din cauza dispozițiilor §§ 24 și 26, conform cărora membrii direcțiunii împedeți a participa în persoană la ședințe, pot fi reprezentați prin alți membri, și prin urmare un membru din direcțiune poate vota și în numele altui membru. Pentru-că votarea este numai rezultatul consultărilor urmate în ședință, deci este în contradicere cu natura lucrului, ca membrii, cari n'au luat parte la aceste consultări săși deie concursul la aducerea concluzelor. Din motivul acesta dispozițiunile excepționale și lipsite de ori ce basă legală nu s'au putut admite în statute.

Contra acestei deciziuni banca interesată a înaintat recurs, argumentând în favorul său și contra deciziunii judecătorești cum urmează:

„Tribunalul își bazează deciziunea negativă pe acel unic argument, că este în contradicere cu natura

lucrului, ca membrii direcțiunii, cari nu participă la ședințe, să voteze prin plenipotențiați și săși deie, în modul acesta concursul la aducerea concluzelor. Institutul din contră este de părere, că modificarea din chestiune a) nu este în contradicere cu natura lucrului; b) nu este contra legii ori c) contra interesului public, nici nu le atinge pe acestea, din contră este o chestiune internă a societății pe acțiuni, asupra căreia judecătoria n'ar trebui să aibă nici un drept de ingerință.

Ce privesce înainte de toate „natura lucrului“ este evident, că îndată-ce fiecare membru al direcțiunii poartă întreagă responsabilitatea pentru actele direcțiunii, natural este, contrar opiniunii judecătorești, ca să li se deie și acelor membri ai direcțiunii posibilitatea de a influența la aducerea concluzelor, cari din întâmplare sunt împedeți a participa la ședințe. Dacă membrul direcțiunii stă în ce privesce concluzele luate, între toate împrejurările, sub sancțiunea responsabilității *morale* și *materiale*, apoi este o necesitate logică și practică, de a-i asigura și pentru cas de împedecare fizică posibilitatea de a-și exercia în scris, telegrafice ori prin plenipotențiat dreptul său de vot, nedespărțibil de el.

Modificarea cerută nu alterează vechiul adevăr, că votarea este numai rezultatul consultărilor; așa va fi aceasta și atunci, când membrii din direcțiune absenți vor conlucra la aducerea concluzelor prin plenipotențiați, căci aceștia de fapt sunt prezenți, discută, își formează opiniunea asupra obiectelor puse la ordinea zilei și numai după aceea votează. Faptul că cu ocaziunea acestor discuțiuni unul dă un vot, altul două, este o chestiune administrativă, și încă internă, care nici când n'are efect în afară, pentru-că hotărârea de ași întocmi astfel viața internă, conducerea și dirigearea afacerilor societății s'a luat din partea totalității acționarilor în unanimitate.

Dar nici cu legea nu este în contradicere modificarea cerută, pentru-că judecătoria este obligată a înregistra chiar și o astfel de dispozițiune statutară, conform căreia direcțiunea consistă din o *singură* persoană, în care cas nu poate fi vorba de consultare ori votare, având a decide cauzele acel unic membru al direcțiunii, cu alte cuvinte societățile pe acțiuni sunt îndreptățite a încredința toate agendele direcțiunii unei singure persoane.

Prin urmare dacă societatea pe acțiuni are dreptul de a investi o singură persoană cu o astfel de sferă de competență, cu atât mai mult va pute încredința

agendele direcțiunii la 3—10 persoane, normând modalitățile, după cari au a urma consultările acestora.

Dacă acum judecătoria nu poate obliga o societate pe acțiuni, de ași alege mai mulți membri, cum o va pute obliga la aceea, ca să statorească pe seama direcțiunii compusă din mai mulți membri un normativ cu privire la ședințe? Legea nici nu prescrie, că direcțiunea trebuie să țină ședințe, să se consulte, să voteze etc.; acestea le prescriu numai statutele. Și dacă statutele voesc să oblige direcțiunea numai pe calea și forma aceasta la ținerea de ședințe și consultări, de ce merge judecătoria mai departe, când conform legii, nici aceea nu o poate pretinde, ca direcțiunea să țină cel puțin la 3 ani odată o ședință ori să se adune undeva. Legea spune numai atât, că pentru toate faptele direcțiunii membrii aceleia sunt solidar responsabili. Că membrii direcțiunii în ședințele lor cum se consultă, nu are în afară nici un efect, prin urmare ce sens ar avea, ca legea să exercieze asupra acestui proces intern vre-o ingerință. Tribunalul deci trece peste competența sa când voiesc să exercieze un tutorat pe care îl exerciază înșiși acționarii deja maioreni. Modificările statutelor nu ating a treia persoană de loc, și nici nu pot atinge, căci în afară n'au nici un efect, și de altcum din partea factorilor chemați nu au fost dificultate."

Recursul ajungând la Tabla reg. din Budapesta, aceasta prin decisiunea sa Nr. 2226/902 a aprobat decisiunea instanței prime, pe basa motivelor cuprinse în ea, și încă a următoarelor:

Pentru-că este o consecvență naturală, că la rezolvarea acelor afaceri, cari se țin de competența direcțiunii, ca organ *corporativ* al societății pe acțiuni, respectivii membri ai direcțiunii pot participa numai în persoană. Aceasta cu atât mai mult, cu cât faptul, ca un membru al direcțiunii să poată fi mandatorul altui membru al direcțiunii și să poată și vota în numele acestuia, stă în flagrantă contradicere cu responsabilitatea personală, ce o poartă în sensul legii fie-care membru al direcțiunii.

*
○

Competența pretensiunilor de condică.

Reproducem din „Pester Lloyd“ următorul articol de interes pentru toate cercurile financiare:

Proiectul de lege despre procedura în cause civile s'a înaintat spre pertractare corpurilor legiuitoare și în timpul cel mai scurt se va începe studiarea legii de cătră comisiunea juridică a camerei. A trebuit să așteptăm decenii, până ce să ne fie date prospecte sigure, că justiția noastră în cause civile se va moderniza printr'o lege corespunzătoare, alcătuită după principiile verbalității și ale pertractării nemijlocite.

Ministrului de justiție actual, se cade, să-i aducem mulțămă și recunoștința noastră pentru aceasta, deoarece-ce cu toate defectele și lipsurile, ce mai presintă proiectul, legea, ce se va crea pe basa lui, va fi chemată să întărească siguranța administrațiunei noastre juridice în cause civile precum și încrederea în dinsa. De aceea proiectul a fost primit cu bucurie atât în cercurile noastre juridice cât și în cele comerciale.

Una dintre dispozițiunile mai mult combătute ale proiectului este § 34, care tractează despre *pretensiunile de condică* (cont). Acest paragraf a trecut prin cele mai multe metamorfoze în proiectele diferiților referenți. Procedura în cause civile, care este de

present în vigoare dispune (§. 35, art. de lege LIV din 1868) că pretensiunile basate pe extrase de registre și socoteli se pot improcesua la judecătoria, din localitatea unde se poartă registrele pitorului. Legislativa de atunci a fost condusă la această hotărâre numai de motive practice. Tocmai din cauză, că comerciantul în cele mai multe casuri nu posedă alte mijloace de dovadă afară de registrele sale, iar aceste, dacă trebuiesc prezentate înaintea judecătoriei, din motive ușor de înțeles nu se pot transporta ușor dintr'un loc într'altul.

Afacerile controversate ale comerciantului trebuiesc prin urmare centralisate acolo, unde-și are contabilitatea, ceea-ce este o cerință de economie în proces. Acest paragraf pus în aplicare de trei-deci ani, s'a dovedit bun în viața practică. Cu toate acestea proiectul original de procedură în cause civile, din motive curat teoretice, a emancipat sediul judecătoriei cu totul de al contabilității. Reclamațiunile cercurilor juridice și comerciale au avut de rezultat, că proiectul revizuit, publicat la timpul său, a acceptat în principiu respective a restabilit dependența tribunalului de sediul contabilității, dar numai pentru casuri de divergență între *firme înregistrate*, adecă pentru acelea în cari atât *pitorul* cât și *pîritul* sunt firme înregistrate. Contra acestei dispozițiuni a proiectului revizuit s'a obiectat la timpul său din partea cercurilor competente, că prin aceasta — dupăce pe lângă toate silințele nu s'a putut introduce obligamentul de înprotocolare — de loc nu se favorizează cerințele comerului; au insistat, și cu drept, și asupra împrejurrării, că prin această introducere comerciantul neînregistrat (ca *pîrit*) este în avantaj cu privire la dependența de tribunal. Proiectul definitiv satorit, înaintat acum camerei, se pare a fi ținut cont de aceste considerațiuni, stabilind ca tribunal competent cel dela sediul contabilității comerciantului înregistrat (ca *pitor*) față de ori-cine, așa dar și față de un *comerciant neînregistrat* (ca *pîrit*).

Încă de acum ținem a constata, că comerțul nu este pe deplin satisfăcut cu această dispozițiune a proiectului, precum s'a afirmat de curând dintr'o parte. În reprezentațiunea făcută dlui ministru în anul precedent se atrăgea ce e drept atențiunea asupra acestei stilisări, ca mai acceptabilă de cât cea veche, accentuându-se însă expres, că nici aceasta nu oferă deplină garanție, căci prin aceasta nu se ajută unor rami importanți, anume industriile tehnice, că fabricanții și comercianții cari lucrează cu particulari au acelaș drept a cere considerarea intereselor lor cu privire la competență.

Așa dar proiectul însuși nu mai conține principial sau mai bine dis teoretice nimic în contra competenței locului contabilității. Prin urmare la tractarea paragrafului amintit cu tot dreptul trebuie ținut cont numai de considerațiuni practice, sau ca să ne folosim de expresiunile foarte potrivite, folosite în motivarea proiectului definitiv, de „*cerințele circulațiunei comerciale*“. La întrebarea, dacă dispozițiunea citată împlinesce aceste cerințe trebuie răspuns negativ. Numai puținii comercianți, industriași și meseriași lucră cu vîndători (comercianți). Fabricantul de mașini agricole, sau negustorul de produse tehnice, cari vînd articolele lor la agricultori, industriași cari produc apertinențe (Zugehör) en gros, postav, pele, etc. și comercianții cari desfac astfel de mărfuri în țara întreagă printre meseriași mai mici, a căror afacere nu intră în cadrele adevăratului comerciant, mulțimea de comercianți din capitală și din piețele mai mari din țară, cari creditează la necomercianți articole de modă, mobile și alte arangiamente,

produse literare și de artă, etc., toți aceștia precum și mulți alții pe cari nu i-am putut enumera aici, sunt excluși în sensul paragrafului 34 al proiectului dela competența sediului contabilității și nu le rămâne decât alternativa de a nu credita, ceace ar însemna atâta cât sistarea afacerii, sau a mobiliza în cazuri de divergențe registrele. Din toate acestea rezultă, că proiectul definitiv corespunde cerințelor comerțului numai în parte și numai dacă va susține în întregime dispozițiile de prezent în vigoare va satisface pe deplin, după cum s-au exprimat dorința cercuri juridice și comerciale din întreaga țară.

Acea dispozițiune a proiectului, după care numai firmele înregistrate ca pîritoare au favorul de a se adresa la tribunalul dela sediul contabilității, este bună. Este just, ca aceia cari nu și-au îndeplinit obligamentul de improtocolare să fie excluși și se speră că prin această dispozițiune o să se facă presiune la împlinirea acestei datorii.

Proiectul definitiv numără și o mulțime de abuzuri pentru a motiva restringerea dispozițiunii referitoare la competență cu privire la necomersanți ca acuși. Dar este fapt că abuzorii se comit în contul ori cărei legi. Cu § 35 al procedurii civile actuale încă s'au făcut odinioară abuzuri, deși în măsură mică, dar aceluia li s'a pus stavilă. Ori și cum ar fi, nu se poate concede, ca de teama unor abuzuri, mulțimea cea mare de comercianți ungari, care și așa are a lupta cu cele mai mari greutăți, să fie pedepsită atât de simțitor. Aci se tractează de abuzurile, ce se pot naște din împregiurarea, că comerciantul din capitală și din alt oraș mai mare poate împrocuesua pe debitori la judecătoria dela sediul contabilității sale.

Pentru a se convinge dacă susținerea dispozițiunii actuale este în interesul general al comerțului, camera comercială și industrială din Budapesta s'a vădut îndemnată a cere opiniunea tuturor camerelor de comerț și industrie din patrie, precum și a reuniunilor benevole comerciale și industriale. Resultatul acestui apel este că până acum s'au pronunțat 15 camere și 62 alte corporațiuni din toate părțile țării și anume necondiționat contra schimbării stării actuale. Prin urmare aceia, cari erau să fie scușiți prin restricțiunea proiectului definitiv, declară că n'au lipsă de acea protecțiune. Declarațiunile respective sunt depuse la camera de comerț din Budapesta, care le va înainta la timp potrivit domnului ministru de justiție. Tot în acelaș sens s'au pronunțat și aproape toate camerele advocațiale din țară.

Când un comerciant sau industriaș creditează unui vîndător, meseriaș, particular, funcționar, etc., dovedește încrederea, ce o are în acela cui îi creditează (creditat), că el va și plăti. Dacă nu se întâmplă așa, și dacă comerciantul, care a creditat, este silit să ceară intervențiunea judecătorei, este cu drept, să nu i-se îngreuneze, sau chiar să i-se facă imposibilă validitatea pretensiunii sale.

Pe cât de neînsemnat este la apărîntă § 34 al proiectului definitiv, pe atât de mari pot fi desastrelle, ce el le poate produce în comerț. Cercurile interesate au încredere în spiritul practic și prevederea domnului ministru de justiție și al comisiunii juridice, compusă în preponderanță din juriști practici, că vor apăra comerțul și industria ungară de o lovitură atât de nemeritată.

—n.

Expoziția industrială din Sibiu.

Duminecă în 19 Octobrie n. a. c. la oarele 11 a. m. a fost inaugurată expoziția industrială românească din Sibiu. Ea este a treia expoziție mai mare aranjată de noi Români din țară. Primele expoziții, în parte preponderantă din articole ale industriei de casă, au fost aranjate de Asociațiune, în Brașov la 1862 și în Sibiu la 1881, urmând una după alta la intervale de circa 20 ani. Intre expoziția din 1881 și cea de față a mai avut loc un număr mai mare de alte câteva expoziții, între cari: 12 expoziții de vite și 3 expoziții de poame toate aranjate de „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului”, 1 expoziție curat industrială, aranjată în 1892 din incidentul iubileului de 25 de ani al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”. Afară de aceste sunt vrednice de amintit: expoziția aranjată de „Reuniunea femeilor române din Sibiu”, de „Reuniunea femeilor din comitatul Hunedoara”, de „Reuniunea femeilor din Selagiu”, cum și câteva expoziții comunale aranjate de diferite despărțăminte ale Asociațiunii, anume al Blajului, Orăștiei, Branului ș. a.

Grupând aceste câteva date istorice cu privire la expozițiile românești din patrie, am făcut-o numai pentru a arăta că aproape numai în orașul și comitatul Sibiu s'au aranjat până acum expoziții românești (19) și cu deosebire am făcut-o pentru a scoate la iveală vrednicia „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului” și a „Reuniunii sodalilor români din Sibiu” cari au aranjat până acum 17 expoziții, între cari și cea de față. Am mai făcut această constatare pentru a arăta și cu această ocaziune câte lucruri bune pot pune la cale reuniunile, de cari noi suntem atât de sêraci, și totodată să dovedim ce mare trebuință avem de reuniuni agricole și de meseriași, conduse de oameni desinteresati și zeloși.

Și acum să intrăm în meritul chestiunii.

Expoziția a fost inaugurată la data susnumită de dl Dim. Comșa, în prezența notabilităților din Sibiu și a unui public numeros și distins, Români și străini, din loc și împregiurime.

În cuvîntul de deschidere, dl Comșa a arătat motivele și scopul aranjării acestei expoziții, și anume că ea s'a aranjat pentru „a întruni într'un singur mănunchiu frățesc rodirile muncii și priceperii, hărniciei și iscusinței românești” și pentru a contribui prin expoziție „la stringerea rindurilor adese-ori răslețe, la propășirea industriei românești, la împreună lucrare economică și la încrederea în marile destoinicii, proprii neamului nostru”.

Despre însași expoziția, anume atât despre secția industriei de casă, cât și despre secția meseriilor nu avem decât cuvinte de laudă. Au expus 51 comune din comitatul Sibiu, și adecă aproape 450 exponente peste 1700 obiecte din industria de casă; 37 comune din comitat nu au expus; dar în schimb au fost expuse frumoase obiecte de industria de casă din câte-va comune aparținătoare altor comitate.

Obiectele aparținătoare industriei de casă, în-deosebi ale industriei textile, sunt foarte bine reprezentate, și ele, precum constată chiar și străinii, ca executare în colori sunt splendide și pline de gust, iar soliditatea materialului este neîntrecută.

În fruntea salei celei mari dela Gesellschaftshaus unde e aranjată expoziția, sunt improvizate 3 odăi înzestrate cu obiectele necesare, și anume o odăe din Seliște, alta din Rășinari și a treia din Avrig. La dreapta o selișteană țese pachioale, iar o țerancă din Mohu țese frumoase cătrinte; la stânga în front funcționează un răsboiu de brăcii și este aranjată o frumoasă colecție de cusături a doamnei M. Cosma. Tot în front, la dreapta și la stânga, două cusătoare destoinice execută neîntrerupt frumoase cusături.

Pe lângă păreți, la dreapta, la stânga și prin mijloc sunt mese de mese încercate în mod estetic cu tot felul de obiecte lucrute de țeranele noastre și grupe după diferitele comune cari au expus; iar păreții, împreună cu frontul galeriei sunt împodobiți și ei, pe lângă ghirlande, cu covoaară, perdele și alte țesături. Tot astfel e aranjată și sala mai mică din fund.

De remarcat sunt cele 12 păpuși lucrute după modelul păpușilor reginei României și imbrăcate în portul național alor 12 localități românești, un frumos album de mostre, compus din cusături colectate de „Reuniunea agricolă din comitatul Sibiiului”.

Tot în sala cea mare (în fund) sunt aședate și câteva obiecte proprii meseriilor, anume o garnitură de mobile: masă, canapea, fotele, dulapuri oglinzi, o cassă de fer și o cassă, apoi diferite vestimente confecționate de meseriașii noștri, ș. a.

În sala laterală a casei se află în număr frumos de obiecte de curelărie, păpucărie, sculptură, măsurit, rotărit și aproape din toți ceilalți rami de meserii. Toate obiectele expuse de meseriașii noștri arată progresul îmbucurător ce am făcut în această direcțiune.

Ne oprim deocamdată, repetând cuvintele noastre de laudă la adresa conducătorilor celor 2 reuniuni, cari au aranjat expoziția, la adresa tuturor exponenților, cum și a acelor cari au stăruit într'un fel sau altul la buna reușită a ei între cari amintim pe doamnele Ana Dr. I. Moga și Otilia Comsa, neobosite stăruitoare dela început până în sfârșit, împreună cu altele o mulțime de doamne și domnișoare, ș. a.

Promitem totodată a reveni asupra învățămintelor, ce putem trage din această expoziție. S.

Defraudarea dela cassa de anticipaț., „Sct. Venceslav” din Praga.

D'abia s'au liniștit puțin spiritele agitate de marea defraudare comisă în paguba băncii „Länderbank” din Viena, și deja s'au descoperit o altă defraudare senșională la Cassa de anticipațiuni „Sct. Venceslav” din Praga, unde s'au defraudat circa 4 mil. K.

Institutul „Sct. Venceslav” s'a fondat la 1872 de cercuri clericale cu mijloace modeste; în anul prim intratele — părțile fundamentale și depozitele — d'abia au atins suma de K 60,000.— Incetul cu incetul însă, mulțămintă clerului înalt și magnaților boemi, institutul a luat un avânt extraordinar, astfel că în ultimul bilanț Depozitele spre fructificare se presintă cu suma de K 15 milioane. Cassa „Sct. Venceslav” se ocupa cu acordarea de împrumuturi ipototecare, escomptarea de cambii și cu afaceri de lombard, și cu toate-că avea o circulațiune anuală de 23 mil. K și mai bine, profitul ei net a făcut la finea anului 1901 d'abia K 51,000.

În fruntea institutului a stat ca president al direcțiunii, camerierul papal, monsignore I. P. Drozd, un om cu multă vază în cercurile clericale. Direcțiunea se compunea din 5 membri, dintre cari 3 preoți.

Cât de puțin și-au priceput acești oameni chemarea și ce control lax au exerciat ei asupra funcțiunilor se poate vedea de acolo, că însuși presidentul Drozd, în conștientă cu directorul executiv și cu alți 3—4 funcționari ai cassei, au furat, înșelat și defraudat ani de zile, păgubind institutul cu colosala sumă de K 4.000,000.

Malversațiunile s'au comis într'un mod foarte simplu, care a putut scăpa din vedere numai unor oameni lipsiți și de cele mai elementare cunoștințe de specialitate, cum au fost membrii direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere ai acestui institut. Anume s'au falsificat simplu registrele și bilanțurile, la cari s'a mai adaus și manipulațiunile frauduloase cu valorile amanetate, întrucât acestea se prețuiău cu mult mai sus, decât cum le era adevărata valoare ori unele și aceleași valori se inscriau mai de multe-ori în jurnal, prin ce suma împrumutului de fapt plătit se duplica, ori înmulțea.

Registrele se falsificau de tot primitiv; jurnalele nu se sumau întreg anul și singuraticile sume inscrite se măreau prin adaugeri de cifre; d. ex. valoarea unei cambii de K 300.— se urca prin adaugerea cifrei „1” la K 1300.— Astfel portofoliul cambial în sumă de K 331 mil. s'a redus în urma revidării făcute imediat după descoperirea defraudărilor la K 15 mil.

Malversațiunile s'au descoperit în urma morții prim-cassarului Orth, despre care o foaie social-democrată din Praga susținuse că ar fi păgubit Cassa „Sct. Venceslav” cu K. 180,000.—

În urma acestor știri senșionale întrunindu-se adunarea generală, vechia direcțiune s'a retras, iar direcțiunea cea nouă făcând cu ajutorul unor specialiști străini o revidare minuțioasă, a descoperit la început o diferență de K 378,000.— apoi de K 3 mil. și în fine de K 4 mil.

Drozd și ceilalți complici au fost deținuți. Pentru salvarea cassei clerul înalt și peste tot nobilimea clericală boemă fac mari eforturi; dacă acestea vor avea rezultat ori nu, încă nu se poate ști. *

Învățământul nostru agricol.

Suntem un popor agricol, și totuși ne lipsesc institutele de învățământ agricol; ne lipsesc cu desăvârșire. Cele vr'o câteva școale economice de repetiție, cari le avem, și catedrele de agricultură de pe lângă seminariile noastre teologice și pedagogice sunt abia un picur în mare; iar de institutele de învățământ ale statului și altor naționalități din patrie puțin am putut usa. Ele sunt puțin accesibile pentru popor, în primul rând din cauza dificultăților ce le creează instrucțiunea în o limbă străină.

De aceea de un învățământ agricol la noi abia se poate vorbi; cu toate că necesitatea lui devine din zi în zi tot mai mult simțită și lipsa lui nespuse de păgubitoare pentru interesele de viață ale poporului nostru.

Să privim cu atențiune în giurul nostru și să vedem ce se întâmplă.

În țările pe o treaptă mai ridicată de civilizațiune instituțiunile de învățământ agricole s'au organizat și se organizează neîntrerupt. Se înființează mereu academii, școale secundare, școale primare agricole, etc. Asociațiunile agricole, cele de valorisare și de consum, mai departe însoțirile de credit ș. a. sunt totatăți factori importanți, cari contribuie la înaintarea poporului

agricultor, indeosebi la ameliorarea situațiunii lui materiale. La acestea se mai adaugă o literatură economică de valoare, de care agricultorul — în urma pregătirilor din școală — poate însuși să facă us și el și face.

Ce se întâmplă la noi în țară.

Maghiarii, Sașii, Croații, etc. își au școalele lor proprii cu limba de propunere maternă. Indeosebi număroasele și diferitele școale agricole de stat cu limba de propunere maghiară sunt pentru Maghiari o binefacere nespusă. Deodată cu școalele se operează — cum am arătat în numărul precedent al „Rev. Econ.” — pe o mulțime de alte căi, între cari prelegerilor și cursurilor economice de iarnă li se dă o importanță deosebită.

În urma activității atât de intensive și cu mijloace mari și numeroase e cu neputință să nu se formeze un curent favorabil de progres în privința economică. El se și observă deja, cu toate-că în direcțiunea aceasta se operează mai stăruitor abia de 6 ani. Suntem siguri, că în alți 6 ani se vor pute constata progrese, ce ne vor pune în uimire.

Dar în același timp, ce vom pute arăta noi Românilor? Dacă nu ne vom organiza fără întârziare, sigur că nu vom pute arăta — ca și ați — aproape nimica.

Și acum să vedem, care ar fi cea mai de valoare și totodată posibilă organizație a învățământului nostru agricol?

După-ce nu avem deocamdată de cât foarte puține școale economice de repetițiune, iar școale economice pentru popor sau — cum le dic în România — ferme model nu avem de loc și nici nu e speranță de a ni-le pute crea în timp apropiat; dar chiar și de ne-ar succeda a înființa 2—3 astfel de școale, trebuințele mari ale învățământului nostru agricol nu ar fi satisfăcute. Deci în considerarea acestora trebuie să facem neamănat începutul cu o organizație de altă natură, organizație nu numai neapărat trebuincioasă, dar în același timp și posibilă.

Se scie, că lucrările cele mai importante agricole trebuie întrerupte din ajunul iernii până în primăvară. Agricultorii se restrâng la un minim de lucru, indeosebi în giurul casei. Astfel toți bărbații dispun de timp. Cei mai mulți dispun de timp mult pentru ocupațiuni folositoare, cu deosebire în familiile numeroase unde pe lângă tata sunt și mai mulți feciori. În atari familii un singur bărbat poate executa cu înlesnire toate lucrările din grajd și curte.

Ce fac țeranii noștri și țeranele noastre în timpul iernii?

În comunele, unde industria de casă a femeii române este încă în plina putere, femeile sunt neîntrerupt ocupate în timpul iernii cu torsul, țesutul, cusutul ș. a., pe lângă lucrările necesare în toate anuitipurile, cum sunt: spălatul, cârpițul, gătirea bucatelor, îngrijirea casei și a copiilor, etc. Astfel, că și peste iarnă femeilor abia le rămâne timp liber în dumineci și sârbători.

Deci nu ne preocupă la acest loc ocupațiunile de peste iarnă ale femeii noastre dela sate; ci ocupațiunile bărbaților, cari în partea cea mai mare dispun de foarte mult timp liber, și ar pute și ei sevîrși multe lucruri bune și folositoare, întocmai ca și femeile.

În lipsa de lucruri mai bune, cei mai mulți bărbați petrec timpul iernii în povești, nu arare-ori în cârciume. Astfel ei în loc să câștige ceva și în timpul iernii — fie și numai câștig intelectual și moral — cheltuiesc ceea-ce au adunat, pe lucruri netrebnice. Nu e deci mirare, că poporul nostru agricultor, nu are mod de a progresa în avere; căci dacă el nu

câștigă nimica sau aproape nimica timp de 3—4 luni, iar de cheltuit cheltuesce ca și peste vară — trebuie neapărat să scapete.

Și scăpătarea și chiar ruinarea sunt cu atât mai sigure, cu cât vedem că pretensiunile vieții cresc rapid. Se înmulțesc mereu dările statului și aruncurile comunale; gustul devine mai rafinat și cu el deodată se incubează luxul; oamenii înclină tot mai mult spre un traiu mai bun, care e condiționat de o mai bună economie și de câștig mai mare.

În această ordine de idei, și în urma stării faptice a lucrului, nu e deci îndoială, țeranul nostru face us foarte rău de timpul iernii. Și până când va fi tot așa, la bine nu ne putem aștepta.

De aceea trebuie căutat mod de a schimba barem în parte indeletnicirile de iarnă ale agriculturului nostru.

Dar cum?

Trebuie, cum am dis și mai înainte, să căutăm în giurul nostru și să vedem ce fac alții!

În multe părți ale țării noastre s'au introdus *prelegerile populare economice și cursurile practice pentru anumiți rami agricoli sau de industrie agricolă*. Multe din aceste prelegeri și cursuri au fost puse la cale de ministrul de agricultură multe de diferitele reuniuni agricole, între cari numărăm și cele 2 reuniuni agricole ale noastre. În anii din urmă prelegerile economice au început a se introduce și în *adunările cercuale ale unor despartăminte ale Asociațiunii*, iar în despart. „Bocșa” se începuseră o serie de prelegeri populare din diferiți rami agricoli în mai multe comune de pe teritoriul despartământului. Și cu chipul acesta desp. „Bocșa” a început să satisfacă o trebuință din cale afară mare a poporului nostru.

Ceea-ce s'a făcut însă la noi în această direcțiune este aproape nimica, și e păcat strigător la cer a rămâne și pe viitor în nelucrare; cu atât mai mult că, deși nu avem școale și reuniuni economice, avem o altă instituțiune, în ale cărei cadre ne-am pute organiza cât de bine în direcțiunea economică și cu deosebire *învățământul nostru agricol* s'ar pute pune pe o basă trainică și generală.

Instituțiunea, care ne preocupă, este: „*Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român*”, care este creată pentru întreg poporul românesc din această țară.

În § 2 al statutelor sunt prevădute: „*conferințele publice... și... ori-ce alte întreprinderi legale cari vor pute contribui la prosperarea... culturii atât spirituale cât și economice a Românilor din patrie; iar în § 37 p. c. se spune, că „chemarea despartămintelor este a conlucra la ajungerea scopului Asociațiunii, intrând în mai deaproape atingere cu poporul și răspândind la acesta învățătura în toate direcțiunile... prin disertațiuni și învățături populare despre economie, industrie și comerț...”*”

Iată deci o basă pe care se poate clădi în viitor cu mult succes în direcțiune economică.

Despre cum ar fi să se procedeze la organizație, vom arăta cu altă ocaziune.

+

AFACERI FINANCIARE.

Budgetul anului 1903. În ședința din 22 Octobrie c. Ministrul de finanțe L. Lukács a prezentat camerei ungare proiectul de budget pe anul 1903, arătând în legătură rezultatele anului expirat 1901, cari au servit de basă la compunerea budgetului nou. Cifrele finale ale anului 1901 arată la administrațiunea

ordinară un escedent de 11·8 milioane K, dar în urma creditelor suplimentare votate în sumă de 33 milioane, din cari s'au folosit 31·6 milioane coroane, rămâne un deficit de 19·6 milioane coroane.

Proiectul prezent cuprinde în general următoarele date:

	1903	Coroane	1902
Cheltueli ordinare .	1,000.664,498	față de	992.237,614
Cheltueli transitoare	46.651,500	" "	34.419,287
Investițiuni . . .	43.146,672	" "	60.208,962
total K	1,090.462,670	față de	1,086.865,863

S'au preliminar deci cu K 3.596,807 mai mult decât în anul 1902. În special cheltuelile ordinare arată o creștere de K 8.426,884 față de cheltuelile încuviințate de corpurile legiuitoare pentru 1902. Acest plus de eroțiuni se împarte astfel: 2 mil. pentru *lista civilă* (care s'a urcat astfel dela 9·3 milioane la 11·3 milioane coroane); 2.719.820 pentru *cheltuelile comune*, 1·8 milioane recere introducerea legilor nouă votate de legislativă în perioada ultimă. Dintre aceste legi amintim legea despre *îngrijirea copiilor părăsiți* de peste 7 ani, etc.

Cheltuelile pentru susținerea *întreprinderilor și instituțiilor de stat* de însemnătate economică se urcă cu 5·7 milioane coroane; cu o altă sumă de peste 12 milioane coroane crește regia *liniilor ferate de stat*, poste, telegraf și telefon cu deosebire în scopul *îmbunătățirii salariilor*, și pe lângă acestea se mai cer 6·6 milioane coroane pentru întregirea lefurilor pe anul trecut. Pentru acoperirea parțială a sumei de 18·6 milioane se folosesc economisările de 10·4 milioane coroane realizate la datoria statului (9·148 milioane), la administrațiunea din Croația-Slavonia, la reducerea dotațiunei pentru comitate, etc. Cheltuelile ministeriului de comerț sunt mai mari în preliminar cu 7·7 milioane, ale ministeriului de culte cu 2·46 milioane și ale ministeriului de finanțe cu 1·7 milioane coroane.

La investițiuni ministrul arată, că programul guvernului, de realizat în curs de mai mulți ani, recere vr'o 200 milioane; între clădirile ce și-a propus să zidească guvernul sunt: un palat pentru ministeriul de finanțe, pentru căpitanatul orașului Budapesta, edificii de școală, spitaluri, judecătoria, apoi regulări de ape și riuri, sprijinirea economiei de vite, etc.

Pentru acoperirea erogatelor se prevăd:

	1903	Coroane	1902
Venite ordinare .	1,051.555,204	față de	1,035.925,603
Venite extraord. .	39.381,270	" "	51.127,410
total .	1,090.936,474	față de	1,087.053,013

adeacă o creștere față de 1902 de . K 3.883,461 și un escedent de K 473,804 față de eroțiuni. Creșteri mai însemnate presintă ministeriul de finanțe: la venite ordinare 5·355 milioane, la venite extraordinare K 4·463 milioane, și ministeriul de comerț K 10 milioane; iar o reducere de K 14·396 milioane este la titlul „împrumut pentru acoperirea investițiunilor la liniile ferate de stat.

Discursul ministrului, prin care a motivat urcările propuse la mai mulți titli și a asigurat camera, că bugetul este real, a fost bine primit.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 23 Octombrie 1902.

Piața de bani internațională pare de present liniștită și etalonul gravitează peste tot locul în jos, dar nicăiri încă n'a ajuns la nivelul scăzut de mai înainte. Mulți privesc situațiunea actuală, ca un stadiu de tranziție, căruia-i va urma după împrejurări sau o încordare durabilă sau o nouă abundență de numărare. De medio pe nici o piață n'au fost cereri mari, dar cu atât mai multe se prevăd pentru ultimo și în această așteptare, băncile mari fac deja pregătirile de lipsă.

Pe *pieța internă* nu se observă multă mișcare. Cambiile înaintate în zilele din urmă la banca austro-ungară nu fac nici atâta cât scadențele de acoperit, cu toate acestea în vederea ultimei și a pregătirilor pentru rescumperarea cupoanelor per 1 Novembre oferta e rezervată și discountul destul de urcat. În Viena s'a plătit pentru cambii de bancă de prima bonitate $3\frac{7}{16}$ procente. Cambiile de portfel se discontează cu $4\frac{3}{4}$ % și mai scump.

Din situațiunea băncii austro-ungare publicată în 15 crt. rezultă că portfelul s'a redus cu 22·3 milioane, lombardul cu 1·4 milioane și circulațiunea de bilete cu 13·4 milioane coroane, iar rezerva de bilete scutite de contribuțiune a crescut cu 17·1 milioane coroane.

Situațiunea a fost favorabilă pentru importul de aur, de aceea mai multe instituturi din Viena au prezentat sume mai mici la ghișeele băncii austro-ungare.

În *Berlin* băncile private escomptează cambii cu $2\frac{7}{8}$ procente.

COMERCIU.

Comerțul extern al Ungariei. După datele publicate de oficiul central statistic despre comerțul cu mărfuri al Ungariei pe luna *Septembrie a. c.*, importul face 2.916,171 măji metrice și 209,270 bucăți, din cari 1.815 776 măji metrice și 78.351 bucăți din Austria. Exportul face 6.609,997 măji metrice și 1.257,046 bucăți, din cari 4.923,552 măji metrice și 606,817 bucăți s'au exportat în Austria. Dela 1 Ianuarie până la 30 Septembrie a. c. s'au importat 2.242,000 bucăți și 24.584 000 măji metrice (din Austria 697,000 bucăți și 15.524,000 măji metrice) și s'au exportat 7.772,000 bucăți și 45.358,000 măji metr. (în Austria 4.529,000 bucăți și 32.007,000 măji metr. Valoarea importului întreg se evaluează la 865.964,000 K (din Austria 677.146 000 K), a exportului la 919.967,000 K (în Austria 656.532,000 K). Bilanțul comercial arată prin urmare un *sald activ* de 54·1 milioane coroane; față de Austria în special se încheie cu un *sald pasiv* de 20·62 milioane coroane. În cele nouă luni trecute ale a. c. s'au exportat între altele: *făină* în valoare de 113·09 milioane coroane, *grâu* de 57·89 milioane, *cucuruz* de 39·48 milioane, *săcară* de 27·69 milioane, *orz* de 27·35 milioane, *ovės* de 22·35 milioane, *vite de tăiat* de 68·54 milioane, *rimători* de 46·85 milioane și *cai* de 20 milioane coroane. Un avânt îmbucurător a luat *exportul de oue*, care a fost mai mare cu 58,000 măji metrice, decât în epoca corespunzătoare a anului precedent și ce privesce valoarea a ajuns la aproape 30 milioane coroane.

COMUNICAȚIUNE.

Budgetul căilor ferate de stat ungare este compus astfel: venituri din circulațiune K 226 900,000, venituri diverse K 19.000,000, cheltueli K 143 114,000. La transportul de persoane e preliminar un plus de venituri de 3·7 milioane, adică sunt provădute 48·7 milioane coroane pe baza reformei tarifului de zone. Precum am publicat și noi la timpul seu, numărul zonelor se înmulțesce cu două, prețul zonei prime se urcă și se desființează tariful comun ce a existat cu linia ferată Kaschau-Oderberg. Ministrul așteaptă o creștere a venitului cu 3 până la 3½ milioane coroane, și considerând creșterea naturală a circulațiunii, se poate dice că preliminarul e compus cu destulă precauțiune.

CRONICĂ.

† *Demetriu Suciu*, avocat, director executiv al institutului de credit și economii „Selăgiana” în Jibou, membru al mai multor societăți și reuniuni culturale, a încetat din viață la 20 Octobrie st. n. a. c. în etate de 59 de ani. Inmormântarea s'a făcut în 22 Octobrie a. c. în Jibou. În veci amintirea lui!

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

Din registrul firmelor. „Mureșiana” institut de credit și economii în Reghin. În urma încetării din viață a fondatorului și fostului director exec. *Patriciu P. Barbu*, în adunarea generală ținută la 19 Octobrie a. c. a fost ales director executiv al institutului dl *Iosif Popescu*.

ÎNVEȚĂMÎNT.

La școala agronomică a comitatului Sibiu examenul final a avut loc Mercuri în 22 Octobrie a. c. în prezența unei delegațiuni din partea comitatului și, ca inovațiune la tot cazul folositoare, în prezența a numeroși reprezentanți de ai comunelor (notarul sau adjunctul său și alți fruntași agricultori). Această dispoziție noi o considerăm foarte fericită pentru-că, pe când în anii precedenți, afară de comisiunea examinătoare, nu era de loc public asistent, de data aceasta a participat public din o mulțime de comune. Această împregiurare ne face a crede, că pe viitor se vor îndemna și țeranii noștri a-și trimite pe fiii lor la școala aceasta, unde instrucțiunea e gratuită, și totodată înșiși participanții vor profita foarte mult din cele vădute; căci la acest examen, ca și în alți ani, elevii au manipulat cu o mulțime de mașini și unelte agricole, cum sunt mașinile de tăiat nutreț, cu plugul universal Sack, și anume: cu plugul singur, apoi cu tăietorul dinainte și rind pe rind cu plugul pe două brezde, cu plugul pentru afundime, cu uneltele pentru curățit, cu uneltele de grămadit, cu extirpatorul, cu mașinile de scos cartofii, etc. după cari a urmat exerciții cu mașina de semănat, plantarea pomilor, curățirea napilor de nutreț și de zahăr, cum și punerea lor la iernat, etc. Nu de

mai puțină importanță a fost examinarea urmată în grajd, cu privire la îngrijirea animalelor, mulgerea vacilor ș. a.

Practica introdusă în anul acesta prin participarea reprezentanților din comune, ar fi de dorit să se continue și pe viitor și noi suntem de convingerea că în locul prim învățătorii n'ar trebui să lipsească dela acest examen; căci toți învățătorii au să dea și lecțiuni de agricultură, au să cultive grădina școlară, etc. La școala aceasta ei pot vedé de toate: deci de mfi de altoi, straturi de experimentare cu feluri și feluri de trifoiu, lucernă, ierburi, ș. a.

Terminăm repetând dorința, ca pe viitor să vedem an de an cât mai mulți tineri de ai noștri în această școală, unde plugarul se îndrumă pe căi mai practice în purtarea economiei; să vedem pe învățătorii, pe notarii și fruntașii din toate comunele comitatului Sibiu, și pe cât se va puté și din ale altor comitate, asistând la acest examen.

Cursul școl. e de un an. Se primesc fii de plugari, cari au trecut de 17 ani.

Cei interesați să se adreseze pentru informațiuni la dl dir. Iuliu Schuster (Tirgul fânului Nr. 10) în Sibiu.

+

DIN REUNIUNI.

A XIII-a expoziție de vite aranjeată de „Reuniunea rom. de agricultură din comitatul Sibiuului” ce era să se țină Duminică la 9 Noembrie n. a. c. în comuna Racovița, dela oarele 9 a. m. până la oara 1 p. m., s'a amânat din cauza boalei de vite.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 22 Octobrie 1902.

Grâu de Bănat	per 50 kg. vinde . .	7·20— 7·65
„ „ Tisa	„ „ „ „ . .	7·50— 7·85
„ „ Pesta	„ „ „ „ . .	7·35— 7·80
„ „ Alba-reg.	„ „ „ „ . .	7·45— 7·80
„ „ Bacica	„ „ „ „ . .	7·45— 7·75
Secară	„ „ „ „ . .	6·25— 6·65
Orz	„ „ „ „ . .	5·20— 5·60
Ovės	„ „ „ „ . .	6·05— 6·20
Porumb	„ „ „ „ . .	6·55— 6·60
Rapiță	„ „ „ „ . .	10—10·50
Untură de porc B.-Pesta	„ „ „ „ . .	77·50
Slănină (clisă)	„ „ „ „ . .	64·50 65·50

Bursa de București.

Cursul din 22 Octobrie 1902.

Renta amort. 1881 de 5%	vinde Lei	97½
„ „ internă 5%	„ „	96
„ „ 274 mil. 4%	„ „	86½
„ „ 1898 4%	„ „	87
Fonciare rurale 5%	„ „	99¼
„ „ 4%	„ „	88¼
Scriș. fonc. urb. București 5%	„ „	87½
„ „ Iași	„ „	81½

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 22 Octombrie 1902.

%	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vinde
	Datoria publică comună.	v. cor.	p. 100 k
5	Renta unit. Bancnote, Mai, Nov., 16% dare	100-85	100-75
5	" " arg. Ian., Iulie, 16% "	100-65	100-75
4	Losuri d. a. 1854 à fl. 250— v. c. 20% "	183—	188—
5	" " " 1860 à fl. 500— " 20% "	151-25	152—
5	" " " 1860 à fl. 100— " 20% "	182-50	184—
—	" " " 1864 à fl. 100— " 20% "	250—	254—
	Datoria publică austriacă.		
4	Renta austr. aur., scut. de dare	120-90	121-50
—	" " Cor.	100-30	100-50
3 1/2	" " de invest.	91-85	—
	Datoria publică ungară.		
4	Renta ung. aur, scut. de dare	120—	120-35
4	" " Cor.	97-60	—
4 1/2	Impr. C. ferate d. a. 1889, aur, " " "	—	—
4 1/2	" " " " " 1889, arg. " " "	—	—
4 1/2	" " " " " 1876, aur. " " "	—	—
—	" " ung. cu premii à 100 fl.	202-50	202-50
4	" " p. regul. Tisei sc. de dare	159-50	158—
4 1/2	Oblig. de regalii croat-slav.	101-25	101-50
3	Impr. p. regul. Porții de fier	87-35	87—
4	Oblig. rurale croato-slavone	—	99—
4	" " ungare	98-60	98-75
	Alte datorii publice.		
5	Los. p. regularea Dunării, à 100 fl.	108—	—
4	Obl. Soc. Temeș-Bega	98-10	98-50
5	Imp. cu prem. al orașului Viena	107-50	—
2	" " sêrbesci à 100 fr.	90—	—
—	Oblig. " cu premii a C. fer. turc. à 400 fr.	112—	—
—	Impr. bulgar 1889	106-85	106-50
	Scrisuri fonciare și a. a.		
4	Instit. de Cred. fone. austr.	97-90	—
3	" " " " " cu premii, 1880	264-50	—
4	Banca austro-ungară	101-25	101-25
4	" " " " "	—	101-25
4 1/2	Banca comer. ung. Pesta	101—	101-50
4 1/2	Obl. com. ung., Pesta, amort.	105-85	106-25
4	" " " " " 50 1/2 ani.	98-50	101-50
4	" " " " " Casei de păstr., cap., Pesta	96-50	97-50
4	Inst. de credit fonciar ungar	99—	—
3 1/2	" " " " "	98-20	99-25
4 1/2	Banca hipotecară ungară	100-75	101-25
4	" " " " "	101-20	101-75
4	" " " " " cu premii	254—	124-50
4 1/2	Casa de păstrare regnic. Pesta, 50 ani	—	—
5	Albina, Sibiu	—	102—
4 1/2	Casa de păstrare Sibiu, em. IV.	—	101-70
4 1/2	Inst. de credit fonciar Sibiu, em. VI.	—	101-50
	Losuri.		
	Basilica, à fl. 5—	19-70	20-75
	Credit, à fl. 100—	431—	434—
	Clary, à fl. 40— v. c.	207—	—
	Soc. p. Navig. Dunăreană, à 100 fl. v. c.	—	—
	Buda, à fl. 40—	19-7—	200—
	Pálffy, à fl. 40—	187—	188—
	Crucea roșie austriacă, a fl. 10—	55-65	56—
	" " ungară, à fl. 5—	28-25	28-25
	Rudolf, à fl. 10—	76—	—
	Salm, à fl. 40— v. c.	245—	—
	Salzburg, à fl. 20—	79—	—
	St. Genois à fl. 40— v. c.	260—	—
	Impr. cu prem. al oraș. Viena, 1874	429—	—
	Triest, à fl. 50—	245—	—
	"Jó sziv", à fl. 4—	—	10-50
	Valute.		
	Galbini austr. sau ung.	11-41	11-41
	" " c. reg.	11-37	11-31
	Napoleond'or (20 frci sau 8 fl. v. a.)	19-07	19-09
	20 Marce germ. aur	23-47	23-49
	5 ruble rusesci	—	2-53
	Bilete germ. 100 M.	117-15	117-10
	" " franc. 100 Fr.	95-35	95-42
	Ruble, bilete, 100	253-50	—
	Lei românesci, 100	—	95-20

Prețul per bucată

Drepturile, datorințele
și responsabilitatea membrilor din direcțiune
deAlfred Kormos,
traducere autorizată de

Constantin Popp,

funcționar la Centrala institutului de credit și de
economii „Albina“.

Prețul 3 cor.

Se poate comanda la traducător în Sibiu
sau la Librăria arhidieceșană din Sibiu.În editura Delegațiunii Băncilor Române
au apărut:

Problemele Reformei Băncilor,

de Dr. C. Diaconovich.

Prețul: broș. K 1—, leg. K 1-50.

Anuarul Băncilor Române

Anul I (1900). Anul II (1901). Anul III (1902).

Prețul: câte K 3—.

Se comandă la Administrația „Re-
vistei Economice“ în Sibiu (Nagyszeben).

Irina Dietrich

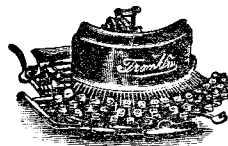
(Sibiu, str. Pintenului 7).

absolventă a școalei comerciale din Laibach,
dă instrucțiune în stenografia germană și în
scrierea cu mașina de scris.

Tot aici se pot lua informațiuni asupra

Mașinelor * *

* * de scris,

sistem american, de prima calitate.

Aceste mașini se pot întrebuința la scrierea
în limba română, maghiară, germană și fran-
cesă, dau până la 12 copii simultane, au tipuri
legibile și multe alte avantagii.

Prețul K 360—.